

Filologia

Wyróżniającą ocenę jakości kształcenia na kierunku „filologia” otrzymały: w zakresie *filologii angielskiej* - Wydział Filologiczny Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, w zakresie *filologii germańskiej* – Wydział Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu oraz Wydział Filologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego, w zakresie *filologii klasycznej* - Wydział Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, w zakresie *filologii niderlandzkiej* - Wydział Filologiczny Uniwersytetu Wrocławskiego.

Wyróżniona również została jakość kształcenia na kierunku „filologia angielska”, który prowadzony jest jedynie na Wydziale Neofilologii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Filologia w zakresie filologii klasycznej

Wyróżniającą ocenę jakości kształcenia na kierunku „filologia” w zakresie filologii klasycznej prowadzonym na **Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu**, na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia uzasadnia kadra naukowa znacznie przekraczająca wymagane minimum. Obecnie w Instytucie Filologii Klasycznej pracuje 5 profesorów tytułarnych i 2 doktorów habilitowanych oraz 6 pracowników ze stopniem doktora. Należy podkreślić, iż na tak niewielką i niszową specjalność jest to kadra wyjątkowo silna, co przy liczbie ok. 90 studentów daje bardzo korzystne proporcje: ok. 7 studentów na pracownika należącego do minimum kadrowego oraz ok. 13 studentów na samodzielnego pracownika naukowego.

Władze Instytutu przywiązują bardzo dużą uwagę do ciągłego rozwoju kadry naukowej. W ostatnim okresie jeden pracownik został powołany na stanowisko profesora zwyczajnego, jeden uzyskał tytuł profesora, jeden zdobył stopień doktora habilitowanego i uzyskał etat profesora nadzwyczajnego, trzy osoby uzyskały stopień doktora. Także profesorowie emerytowani nie zaprzestają działalności badawczej i utrzymują żywą więź ze środowiskiem naukowym. Na uwagę zasługuje ponadto bardzo wysoki poziom przeprowadzanych na Wydziale Filologii Polskiej i Klasycznej UAM przewodów doktorskich i habilitacyjnych.

Działalność naukowa pracowników Instytutu koncentruje się wokół następujących zagadnień: liryki starożytnej Grecji, twórczości Atenajosa, twórczości Pindara, twórczości Nonnosa, antycznego epigramu greckiego, romansu greckiego, twórczości Diodora Sycylijskiego, komedii rzymskiej, komedii greckiej, retoryki, zwłaszcza rzymskiej, tragedii rzymskiej, historiografii rzymskiej, twórczości Owidiusza, obrazu Rzymu w literaturze antycznej, translatoryki) antycznej astronomii literackiej, recepcji antyku, twórczości Sarbiewskiego.

Filologia klasyczna w Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu jest przodującą filologią klasyczną w Polsce. Osiągnięcia naukowe pracowników Instytutu Filologii Klasycznej należy określić jako wybitne, a ich aktywność jest uznawana zarówno w kraju, jak i zagranicą.

Instytut skupia grono wybitnych naukowców, zajmujących się niemal wszystkimi dziedzinami i epokami zarówno literatury greckiej, jak i łacińskiej, poczynając od epiki Homera aż do literatury polsko-łacińskiej okresu renesansu. Z tego zakresu publikują oni książki i artykuły na łamach czasopism krajowych i zagranicznych oraz uczestniczą w licznych konferencjach i sympozjach.

Przez ostatnie 5 lat powstało prawie 120 publikacji naukowych, w tym 36 książek. Znaczna część artykułów ukazała się w renomowanych czasopismach zagranicznych, jak „Hermes”, „Mnemosyne”, „Zeitschrift für Papyrologie und Epigraphik”, „Aufidus”, „Euphrosyne”, „Classical Quarterly”, a także w ramach międzynarodowych prac zbiorowych, jak „Language of Silence” (University of Turku) czy „Athenaios – navigator” (University of Exeter). Świadczy to o bardzo dużej aktywności naukowej pracowników IFK, szczególnie, jeśli uwzględnimy liczbę pracowników naukowych, tj. 20 osób (razem z doktorantami).

Specyfiką Instytutu jest prężnie działająca grupa tłumaczy głównie komedii rzymskich oraz utworów Owidiusza, co dostrzeżono i doceniono w kraju, nadając m.in. prof. E. Skwarze nagrodę za najlepszy przekład poetycki 2003 r. w konkursie organizowanym przez „Literaturę na świecie”. Do druku przygotowane są, lub powstają, dalsze przekłady dzieł autorów greckich i łacińskich.

Wyrazem uznania dla działalności naukowej pracowników IFK są cytowania prac pracowników Instytutu w, zamieszczających jedynie wyselekcjonowaną literaturę przedmiotu, zagranicznych encyklopediach, opracowaniach szczegółowych i wydaniach tekstów.

Instytut organizuje konferencje naukowe o zasięgu krajowym, z udziałem gości zagranicznych. Były to: „Libri variae multaeque historiae. Antyczna poikilografia, próba kategoryzacji – (w ramach subsydium Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej); „Rzymskie inspiracje w dramacie romantycznym” – (w ramach ogólnopolskiego projektu badawczego „Przekształcenia antycznych tematów, mitów i symboli w literaturze i sztuce romantyzmu i modernizmu”); „Docere et delectare. Dydaktyzm literatury antycznej w odczuciu ówczesnych i dzisiejszych jej odbiorców”.

Wyrazem uznania dla pracowników Instytutu jest ich członkostwo w PAU, w PAN, w Fundacji Lanckorońskich z Brzezia, w Uniwersyteckiej Komisji Akredytacyjnej czy w Państwowej Komisji Akredytacyjnej

Dowodem uznania dla wybitnej działalności pracowników Instytutu Filologii Klasycznej są następujące wyróżnienia: prof. K. Bartol – laureatka konkursu „The Griffith’s Fund” (zagraniczna nagroda naukowa Jusus College, University of Oxford) w 2003 r., prof. K. Bartol – laureatka subsydium Fundacji Nauki Polskiej na lata 2003 – 2005, prof. E. Skwara – nagroda „Literatury na świecie” za najlepszy przekład poetycki 2003 r., prof. J. Danielewicz – Srebrny Laur „Gloria artis” (Zasłużony Kulturze Polskiej) w 2005 r., prof. J. Danielewicz – nominowany w 2006 r. przez Radę Wydziału do Nagrody Ministra Edukacji i Nauki za całokształt osiągnięć naukowych.

Pracownicy IFK biorą udział w międzyuczelnianych, ogólnopolskich oraz uczelnianych trzyletnich projektach badawczych, w tym: ogólnopolskich projektach badawczych KBN: „Literatura Grecji starożytnej” (1998 – 2001), „Uczta mędrców Atenajosa. Ks. I – VIII. Przekład z komentarzem” (2001 – 2003), „Uczta mędrców Atenajosa. Ks. IX – XV. Przekład z komentarzem” (2006 – 2008), „Diodor Sycylijski, Biblioteka, przekład ze wstępem i komentarzem” (2003 – 2006), „Historiografia rzymska (z uwzględnieniem recepcji w Polsce)” (2001 – 2004), „Rzymska literatura wygnańcza” (1991 – 2001), „Przekształcenia antycznych mitów, tematów i symboli w literaturze i sztuce romantyzmu i modernizmu”, „Filhellenizm romantyków: specyfika polska i konteksty europejskie słowiańskie i zachodnie” (2006 – 2009), „Asinaria”, „Aulularia”, „Bacchides”, „Captivi” – przekład i komentarz” (2001 – 2003). Oprócz tego, ponad 20 tematów badawczych jest realizowanych w ramach działalności statutowej.

Pracownicy Instytutu uzyskują systematycznie tzw. granty promotorskie.

W latach 1969-2003 profesorowie Instytutu pełnili funkcje redaktorów „Eos” - czasopisma naukowego o światowym zasięgu i prestiżu. Poza tym w Instytucie od 1973 r. wychodzi czasopismo „Symbolae Philologorum Posnaniensium Graecae et Latinae”,

drukujące artykuły po polsku i w językach obcych. Każdy artykuł jest opatrzony obszernym streszczeniem obcojęzycznym. Oba periodyki są przedmiotem wymiany z ośrodkami uniwersyteckimi i naukowymi na całym świecie.

Pracownicy Instytutu biorą żywy udział w konferencjach, zarówno krajowych jak i zagranicznych. Na przestrzeni ostatnich lat prawie 70 razy uczestniczyli w konferencjach krajowych oraz 10 razy w międzynarodowych (Finlandia, Francja, Niemcy, Anglia, Grecja, USA). 2 osoby zgłosiły referaty na konferencję do Lizbony (X 2008).

Pracownicy wyjeżdżają w ramach stypendiów naukowych Fundacji Lanckorońskich z Brzezia działającej przy PAU w Krakowie, Janineum w Wiedniu oraz programu Erasmus – Socrates. W czasie wyjazdów korzystają z miejscowych zasobów bibliotecznych (Londyn, Rzym, Oxford, Cambridge, Berlin, Saloniki, Bielefeld) oraz wygłaszają wykłady lub prowadzą seminaria: Wiedeń, Giessen, Lecce, Perugia, Cosenza, Neapol, Exeter, Berlin, Pittsburgh (USA), Eger (Węgry).

Instytut zaprasza z wykładami profesorów z innych krajów, co świadczy o silnej więzi ośrodka z centrami naukowymi zagranicą. W ostatnich latach byli to profesorowie: Wolfgang Luppe z Halle, S. Jaekel z Turku, M. Trapp z Londynu, K. Smolak z Wiednia, J. Wilkins z Exeter, H.P. Stahl z Pittsburgha, J. Capriglione z Lecce, M. Dziwisz z Kalifornii, E. Ulcinajte z Wilna, F. Roemer z Wiednia, W. L. Liebermann z Giessen, B. Seidensticker z Berlina, P. Giannini z Lecce. W roku akademickim 2002/2003 prof. S. Jaekel prowadził w IFK wykłady z literatury okresu cesarstwa rzymskiego w ramach programu DAAD.

W Instytucie są prowadzone dwie specjalności: *filologia klasyczna* (studia dwustopniowe) oraz *filologia klasyczna i filologia polska* (w chwili wizytacji studia magisterskie). W roku akademickim 2007/2008 zostaną otwarte *studia śródziemnomorskie* w odpowiedzi na duże zapotrzebowanie ze strony młodzieży na kształcenie o charakterze interdyscyplinarnym. Zarówno studia na specjalności *filologia klasyczna*, jak i *filologia klasyczna i filologia polska* świetnie przygotowują absolwentów do przyszłej pracy w szkolnictwie, bibliotekach, wydawnictwach naukowych a także umożliwiają im studia podyplomowe i nabywanie nowych umiejętności zawodowych. W Instytucie studiuje także studenci innych kierunków (filozofia, historia), Międzywydziałowych Studiów Humanistycznych oraz z innych uczelni w ramach projektu MOST.

Programy nauczania poszczególnych przedmiotów są przygotowywane bardzo kompetentnie i wyjątkowo starannie, o czym świadczą sylabusy oraz wizytowane przez Zespół Oceniający PKA zajęcia dydaktyczne.

W dydaktyce, poza tradycyjnymi metodami, stosuje się metody aktywizujące studentów poprzez indywidualizację studiów, dyskusje, a zwłaszcza przez unikatowe w skali kraju zajęcia tutorialowe, prowadzone w Instytucie od ponad 10 lat. Są to zajęcia prowadzone na podstawie programów autorskich, w dużym stopniu uwzględniające zainteresowania studentów. Studenci zyskują w ten sposób szczególną możliwość naukowej dyskusji w bardzo niewielkiej grupie z prowadzącym oraz doskonalenia swego warsztatu pisarskiego przez częste eseje. W konsekwencji powstające prace magisterskie uzyskują bardzo wysoki poziom.

Zespół Oceniający zwrócił uwagę na aktywność studentów, którzy w czasie wykładu zadają pytania i wykazują duże zainteresowanie prezentowanym materiałem, na ich dojrzałość filologiczną i bogatą ogólnohumanistyczną wiedzę – niespotykaną na innych specjalnościach filologicznych.

Należy podkreślić, że studenci wykazują się znaczną aktywnością naukową. Przejawia się ona zwłaszcza w udziale w studenckich konferencjach naukowych, a także w publikacjach. Od lat publikowane są w „Symbolae” ekscerpty najlepszych prac magisterskich. W latach 2003 – 2006 studenci zorganizowali 7 konferencji, na których przedstawili 17 referatów oraz w wyniku których opublikowali 8 prac.

Należy dodać, że aktywność naukowa studentów jest w niemałym stopniu wynikiem wspomnianych wyżej zajęć prowadzonych metodą tutorialową. Zawiązała się niedawno redakcja i w toku są prace nad powstaniem własnego periodyku naukowego studentów o charakterze naukowym pod nazwą „Subiectiva” pod patronatem dyrekcji Instytutu.

Od lat siedemdziesiątych działa aktywnie przy Instytucie Studenckie Koło Naukowe. Jego działalność polega głównie na organizowaniu życia naukowego, a także różnorodnych form życia studenckiego.

Pod opieką dr S. Brud i dr T. Wikarjak działa bardzo aktywnie Szkoła Żywej Łaciny, która w czasie letnich i zimowych wakacji gromadzi chętnych do konwersacji łacińskich zarówno z kraju, jak i z zagranicy.

Niezwykle integrującym zjawiskiem jest działający od 2000 r. teatr Sfinga, który ma w swym dorobku wystawienie 6 komedii rzymskich i jednej tragedii. Teatr corocznie bierze udział w ogólnopolskich przeglądach teatrów filologii klasycznej i w innych przeglądach kulturalnych. Jego sukcesy to m.in.: II miejsce w 2004 r. oraz nagroda indywidualna dla najlepszej aktorki na II Międzyuczelnianym Przeglądzie Teatrów Studenckich Filologii Klasycznej w Gdańsku oraz I miejsce w 2005 r. i nagroda indywidualna dla najlepszej aktorki na III Międzyuczelnianym Przeglądzie Teatrów Studenckich Filologii Klasycznej w Toruniu.

Kontakty Instytutu z innymi uczelniami europejskimi pozwalają wyróżniającym się studentom na podejmowanie studiów w Niemczech, Austrii i we Włoszech. Od roku akademickiego 2006/2007 zostały nawiązane także kontakty z Francją (Tuluza), Hiszpanią (La Coruna) oraz Grecją (Ateny). Wymiana pomiędzy uczelniami odbywa się w ramach programu Erasmus-Socrates oraz Master Studies (studia II stopnia). Dotąd z tej formy studiów skorzystało prawie 20 osób. Od roku akademickiego 2006/2007 Instytut uczestniczy jako koordynator filologii klasycznej na terenie Polski w ramach programu zorganizowanego przez Instytut Historii UAM, co również umożliwi studentom studia zagraniczne.

Instytut stara się także o propagowanie filologii klasycznej wśród młodzieży licealnej i gimnazjalnej. Temu celowi służą opracowane w Instytucie kompendia językowe w zakresie języka łacińskiego oraz greckiego: S. Brud, T. Wikarjak, „Łacina dla początkujących”, Poznań 2002 – 2003, ss. 604, M. Stuligrosz, Klasyczna greka, Poznań 2002 – 2003, ss. 400.

IFK przeprowadza ankiety studenckie, które są wyjątkowo starannie przechowywane i wnikliwie analizowane.

W roku akademickim 2006/2007 filologia klasyczna uzyskała nowe pomieszczenia.

Instytut posiada własną, bardzo bogatą bibliotekę i czytelnię. Dysponuje ona księgozbiorem 47 762 woluminów i 218 tytułami czasopism (1 885 vol.), płytoteką i taśmoteką (ok. 100 pozycji), elektroniczną bazą danych w zakresie tekstów greckich i łacińskich Musaios (Thesaurus Linguae Latinae i Thesaurus Linguae Graecae) oraz zamieszczonymi na nowoczesnych nośnikach CD: Barrington Atlas of the Greek and Roman World i Franco Montanari Vocabulario della lingua greca. Ponadto do dyspozycji pracowników i studentów znajduje się tzw. „biblioteczka Eos” (60 tytułów czasopism i 400 druków za wartych), na które składają się publikacje z ośrodków zagranicznych dla redakcji „Eos”, a także najnowsze numery czasopism z dziedziny filologii klasycznej nabywane przez Bibliotekę Uniwersytecką. Zbiory biblioteczne są systematycznie katalogowane w ogólnouniwersyteckim systemie elektronicznym Horizon. Biblioteka jest komputeryzowana, dzięki czemu studenci mogą korzystać z nowoczesnych systemów opracowania i penetrowania zasobów bibliotecznych oraz z Internetu.